

Enligt sändlista

Ändring av beslut om Missjö naturreservat i Söderköpings kommun samt fastställande av skötselplan för naturreservatet

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 4, 5 och 7 §§ miljöbalken att ändra gräns, syfte och föreskrifter för Missjö naturreservat på fastigheten Missjö 1:3.

Gränsen för Missjö naturreservat ska omfatta fastigheten Missjö 1:3 inom det område som markerats på bifogad karta, bilaga 1.

Gräns, syfte och föreskrifter i Länsstyrelsens beslut för Missjö naturreservat daterade 2001-12-14 upphör att gälla då detta beslut vinner laga kraft.

Syftet med naturreservatet

Syftet med Missjö naturreservat är att bevara och vårda ett skärgårdsområde med höga naturvärden i livsmiljöerna äldre skärgårdsskog, hävdad skärgårdslandskap, fågelskår och kustklippor, vegetationsklädda mjuk- och hårdbottnar, grunda vikar och laguner. De typiska arter och växt- och djursamhällen som är karaktäristiska för dessa livsmiljöer längs ostkusten ska förekomma i gynnsamt tillstånd. Områdets betydelse som reproduktions- och uppväxtområde för akvatiska djurarter skall skyddas och förstärkas. Områdets låga grad av påverkan i havsmiljön och områdets ostörda prägel ska behållas.

De livsmiljöer och arter som är grunden för att området har föreslagits till Natura 2000 skall ha en gynnsam bevarandestatus.

Med hänsynstagande till naturmiljön ska området tillgodose det rörliga friluftslivets behov samt vara viktigt för förståelse och upplevelse av representativa kustmiljöer med låg grad av exploatering, påverkan och störning.

Syftet ska uppnås genom att:

- området delvis hävdas genom bete och röjning, främst i den västra delen av området, och delvis lämnas orört och utvecklas genom naturlig dynamik, främst i yttre delen. Skogen ska delvis vara betespåverkad, hysa ett stort inslag av gamla träd, solbelysta träd och död ved.

- förstärka förutsättningarna för överlevnaden av hotade, sällsynta och hänsynskrävande arter genom t.ex. naturvårdsbränning i någon del av området.
- de hävdpräglade naturvärdena i odlingsmiljöerna bibehålls och utvecklas genom naturvårdsinriktad skötsel på mindre öar, i betesmarker, skog och i värdefulla trädmiljöer.
- negativ mänsklig påverkan på områdets vattenmiljö, havsbottnar och undervattensvegetation skall minimeras.
- förbättra förutsättningarna för fiskreproduktion samt att fiskeresursen kan förvaltas genom ett småskaligt fiske med stort hänsynstagande till de lokala fiskbestånden och de akvatiska habitaterna.
- jaktresursen kan förvaltas så att en låg grad av störning eftersträvas.
- beakta ny och ökad kunskap om hotade och hänsynskrävande arter i reservatet.

Föreskrifter

A. Med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken, om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet, är det, utöver vad som annars gäller, inte tillåtet att:

1. dika, dämna, muddra, gräva, schakta, utfylla, tippa, spränga, borra eller på annat sätt skada mark eller havsbotten;
2. uppföra byggnad eller anläggning eller anlägga brygga, kaj eller båthamn som inte är avsett för friluftslivets behov;
3. uppföra mast eller vindkraftverk;
4. anordna upplag annat än tillfälligt i samband med skötsel av naturreservatet;
5. tillföra växtnäringsämnen eller jordförbättringsmedel, sprida skadliga kemiska eller biologiska medel;
6. avverka, gallra, röja, så, plantera, markbereda eller utföra annan skogsbruksåtgärd med annat syfte än att höja de ekologiska och/eller de kulturhistoriska värdena i naturreservatet;
7. anlägga fiskodling;
8. anlägga campingplats;

9. bedriva övningsskytte.

Vidare är det utan Länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

10. uppföra byggnad eller anläggning eller anlägga brygga, kaj eller båthamn för friluftslivets behov;
11. dra fram ytterligare ledning i luft-, mark eller vatten;
12. ändra befintlig byggnad, anläggning, ledning, brygga, kaj eller båthamn;
13. anlägga musselodling eller annat vattenbruk som inte är fiskodling.

B. För att tillgodose syftet med reservatet förpliktar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheterna tåla att följande åtgärder vidtas inom reservatet utan ytterligare ersättning:

1. utmärkning av, och information om reservatet;
2. vård av kulturlämningar, skötsel av hävdpräglade träd genom hamling eller frihuggning, betesdrift, naturvårdsskötsel i betespräglade skogsbestånd, röjning på mindre öar och skär, naturvårdsbränning och vid behov åtgärder för att efterlikna naturliga störningar;
3. förbättra möjligheterna för lek- och uppväxtmiljöer för fisk, gynna etablering av blåstångbestånd och placera ut förtöjningsbojar för att minimera ankringsskador;
4. undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden;
5. anläggning av förtöjningsplatser, vandringsleder, eldplatser, vindskydd, sanitära inrättningar eller liknande anordningar.

C. Med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken, föreskriver Länsstyrelsen om rätten att färdas och vistas inom reservatet, att det utöver vad som annars gäller, inte är tillåtet att:

1. tälta eller förtöja båt längre tid än två dygn i följd på samma plats;
2. åka vattenskidor eller att framföra vattenskoter eller jämförbar farkost utanför den för vattenskoter tillåtna zonen i och kring farleden*;
3. medföra okopplad hund eller annat sällskapsdjur med undantag för hund i samband med jakt;

4. samla ved, bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar;
5. plocka hela eller delar av växter, mossor, lavar eller svampar med undantag för bär och matsvamp;
6. störa djurlivet genom att t ex klättra i boträd eller samla ryggradslösa djur med undantag av enstaka individer för artbestämning i vetenskapligt syfte;
7. införa för området nya arter eller populationer;
8. på ett störande sätt utnyttja radio, musikspelare, musikinstrument eller dylikt;
9. förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning genom att borra, spränga, gräva, rista, hacka eller måla;
10. sätta upp tavla, skylt, affisch eller liknande;
11. göra upp eld annat än på plats som Länsstyrelsen har markerat med skylt;
12. släppa ut avloppsvatten från båt;
13. tomgångsköra motor och använda motordrivet laddningsaggregat.

Dessutom är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd

14. anordna tävlingar eller bedriva lägerverksamhet;
15. landa med luftfarkost;
16. utföra sådan vetenskaplig undersökning eller enstaka studie som kan leda till skada eller annan negativ påverkan på växt- eller djurlivet.

Ovanstående föreskrifter under A och C utgör inte hinder för förvaltaren, eller den som Länsstyrelsen utser, att utföra de åtgärder som erfordras för reservatets vård och skötsel och som framgår av föreskrifter B1-5.

Föreskrifterna under A och C ska heller inte utgöra hinder för skötsel av befintliga anläggningar efter samråd med länsstyrelsen, enligt servitut (t.ex. bryggor, stigar, ledningar) eller för Sjöfartsverkets drift- och underhåll av sjösäkerhetsanordningar inklusive siktröjningar för dessa. Föreskrifterna ska inte heller hindra nyanläggning av för sjösäkerheten nödvändiga sjösäkerhetsanordningar.

* Den avgränsning som Länsstyrelsen har beslutat om 2005-09-09 dnr 523-14673-04 angående de allmänna farlederna för vattenskoteråkning skall tillämpas. Nämnda beslut innebär att vattenskoter får användas inom 300 meter på var sida om

farledsmarkering på vid tiden aktuellt sjökort, dock inte närmare land än 100 meter från strandlinjen vid normalvattenstånd. Där farled går i sund som är smalare än 300 meter får hela farledsbredden utnyttjas. I de fall det upplåtna området kring farled berör område som är fågelskyddsområde är det dock inte tillåtet att komma närmare land än 100 meter.

Skötselplan

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken fastställer Länsstyrelsen de mål och riktlinjer som framgår av den till beslutet hörande skötsel- och bevarandeplanen, bilaga 2. Tidigare fastställd bevarandeplan upphör att gälla.

Förvaltare för naturreservatet är Länsstyrelsen Östergötland.

Skäl för beslutet

Missjö naturreservat bildades 2001. Missjö naturreservat utgör en mycket värdefull och ostörd del av östgötaskärgården som innehåller både mellan- och ytterkärgård med mycket höga naturvärden på land och i vatten. Området består av stora vattenområden och en stor mängd öar, kobbar och skär som blir allt kalare ju längre ut mot öppet hav man kommer. I de yttre delarna av reservatet finns intressanta botaniska lokaler bl.a. på öar där fågelspilling präglar vegetationen. Fågellivet är mycket art- och individrikt i naturreservatet. Gråsäl förekommer tidvis inom området. I vattenområdet, finns en förhållandevis stor mängd grunda bottnar (vattendjup < 6m) som utgör en mycket viktig naturmiljö för ekologin i havet. På djupare vatten finns bl.a. täta blåmusselbankar och rika rödalgsamhällen. Sentida inventeringar visar på höga naturvärden i både land- och vattenmiljöer, varför ett förstärkt skydd för arter och habitat, i synnerhet de marina, kräver att reservatets syfte, föreskrifter och skötselplan utökas och moderniseras.

Riksintressen

Vad gäller riksintressen enligt 3 kap miljöbalken ligger naturreservatet inom riksintresset Östergötlands skärgård, utpekad som riksintresse både för naturvärden (NE68) och friluftslivet (FE7).

Reservatet korsas av kustfarled, sjöfyran, som är av riksintresse för sjöfarten.

Vad gäller riksintressen enligt 4 kap miljöbalken ligger reservatet inom kust- och skärgårdsområdet från Oskarshamn till Arkösund där särskilda bestämmelser gäller för hushållning med mark och vatten. Enligt 4§ gäller här också särskilda regler om begränsningar för etablering av fritidsbebyggelse och miljöstörande verksamheter.

Missjö naturreservat är också utpekad av Sveriges regering som Natura 2000-område enligt EU:s art- och habitatdirektiv och fågeldirektivet.

Länsstyrelsen bedömer att reservatets syfte går att förena med berörda riksintressen.

Natura 2000

Reservatet omfattas av ett Natura 2000-område med namnet Missjö, id-nummer SE0230328. Natura 2000-området omfattar hela Missjö naturreservat. Bevarandeplan har fastställts 2005-08-15 och uppdateras i samband med arbetet med skötselplanen. Området är både SPA och pSCI-område; utpekade enligt Fågeldirektivet och Art- & habitatdirektivet; Regeringsgodkänt

Följande habitat och arter enligt EU:s art- och habitatdirektiv är utpekade i området:

1150	Laguner	3,6 ha
1160	Stora vikar och sund	4,5 ha
1170	Rev	52,6 ha
1620	Skär och små öar i Östersjön	715,0 ha
1630	Strandängar vid Östersjön	0,7 ha
8230	Pionjärvegetation på silikatrika bergytter	44,8 ha
9010	Västlig taiga	4,2 ha
9070	Trädklädd betesmark	33,6 ha

Ingående arter enligt fågeldirektivet

Fisktärna	Sterna hirundo
Orre	Tetrao tetrix
Silvertärna	Sterna paradisaea
Törnskata	Lanius collurio

Länsstyrelsen bedömer att Natura 2000-områdets tillstånd kommer att gynnas av reviderade föreskrifter och skötselplan och den skötsel som därav upprätthålls.

Intresseprövning

Länsstyrelsen har i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken prövat och funnit att föreskrifterna för Missjö naturreservat inte går längre i inskränkning av enskilds rätt att använda mark och vatten, än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Miljö kvalitetsmål och ekosystemtjänster

Syfte, föreskrifter och skötselplan för Missjö naturreservat är en del av uppfyllandet av miljö kvalitetsmålen "Levande skogar", "Hav i balans samt levande kust och skärgård", "Ett rikt odlingslandskap" och "Ett rikt växt- och djurliv" om vilka Sveriges riksdag och regering beslutat. Skyddet värnar också viktiga ekosystemtjänster som fiskreproduktion, produktion av födoresurser för fågel och fisk samt viktiga upplevelsevärden.

Ärendets handläggning

Reservatsbildning

Länsstyrelsen bildade naturreservat på fastigheten 2001. Under 2005-2014 har flera inventeringar och uppföljningar av den marina miljön gjorts. Även landmiljöerna har dokumenterats ytterligare, främst under 2002. Mot denna bakgrund finns behov att

förändra syfte, föreskrifter och förnya skötselplanen för en vård och förvaltning som tar hänsyn till ny kunskap. Länsstyrelsen anser att skyddet för området förstärks i alla förekommande prioriterade habitat genom detta beslut.

Dokumentation

De mycket stora natur- och friluftslivsvärdena har varit kända under lång tid. Områdets botaniska värden kartlades i Lars-Åke Gustafssons inventering av länets skärgårdar kring 1980. De finns redovisade i rapporten "Botanisk inventering av Östergötlands skärgård". Kunskapen förnyades och utökades med trädklädda marker i samband med en inventering av naturvärden på öarna i området 1998. Häckande kustfåglar inventerades 1997 och på nytt 2007 och även på några öar 2010 och 2013.

Under 2005-06 och 2013-14 har översiktliga inventeringar inklusive naturvärdesklassning av grunda vegetationsklädda bottenar i naturreservatet gjorts. Från 2007 och framåt har makrofyt-samhället och bottenfauna övervakats inom ramen för den regionala miljöövervakningen. 2009 genomfördes provfiske och bottenfaunaprovtagning i området och 2010 inventerades vattenvegetationen i några grunda vikar. Förekomst av ankringsskador undersöktes 2009, 2013 och 2014 genomfördes ytterligare provfisken. Området är nu ett av de bäst kartlagda marina områdena i länet.

Remissyttranden och Länsstyrelsens avvägningar (i kursiv stil)

Länsstyrelsen har remitterat förslag till beslut till berörda sakägare, Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, Havs- och vattenmyndigheten, Skogsstyrelsen Östra Götaland, Sjöfartsverket, SGU, Söderköpings kommun och Naturskyddsföreningen i Söderköping.

Myndigheter:

Söderköpings kommun ställer sig bakom förslaget till beslut inklusive skötselplan och bevarandeplan för Natura 2000 området. Sjöfartsverket har inget att erinra mot förslaget till beslut. Sveriges geologiska undersökning har inga synpunkter på förslaget till beslut. Skogsstyrelsen har inget att invända mot förslaget till beslut.

Sakägare:

Sven Nilsson, Kallsö. Fiskearrendator.

Decimering av skadedjur som påverkar fisket och annan natur ska finnas med i beslutet. Det handlar om skarv, säl, mink, vildsvin, räv, kråka, mårhund och grävling. Nilsson vill också att Natura 2000 området slopas.

Det finns ingen föreskrift som inskränker jakten. Jakten (såväl som fisket) regleras i avtal mellan Länsstyrelsen och arrendator. Frågan om jaktens omfattning får regleras i jaktavtal. Upphävande av Natura 2000 områden kan ske efter framställan till regeringen. Dock kan ett upphävande bara ske om alla naturvärden (utpekade arter och habitat) gått förlorade och att de inte går att återskapa i området.

Bengt Almqvist och Anna-Karin Utbult, Missjö, arrendatorer
Almqvist och Utbult lämnar ett 10-sidigt remissvar. De två viktigaste invändningarna är att en koppling saknas till den samverkansplan som tagits fram för BSPA-området S:t Anna - Missjö (inom vilket Missjö naturreservat ligger) dels att det stora värdet i den samlade oexploaterade fastigheten ska betonas mer. Gårdscentrum bör omfattas av naturreservatet med tanke på den långsiktiga betydelsen av helheten.

En historisk beskrivning görs av fastigheten gällande ägoförhållanden och förvaltning inom ramen för planer på nationalpark, reservatsbildning och samverkansplan. I direkta synpunkter föreslås att omarbetat förslag hanteras i nytt remissförfarande med ökad samverkan. I syftet föreslås att ordet marina växt- och djurarter ändras till akvatiska dito. Samverkan inom BSPA-området bör skrivas in som ett sätt att nå syftet. Vad gäller föreskrifter föreslås att förbud mot byggnadsåtgärder och att dra fram ledningar anpassas görs något mer flexibla. Formuleringen ang. båtdragen utrustning känns förbryllande. Natura2000 koderna 6911 och 6913 bör anges. Stycket om strandskyddet bör ändras eftersom 99 % av landarealen ligger omfattas av det. I övrigt föreslås en mängd ändringar och tillägg i skötselplanen.

Länsstyrelsen delar uppfattningen och utvidgar reservatet så att gårdscentrum ingår samt att i beslutet utveckla beskrivningen ang. samverkansplanen för BSPA-området S:t Anna - Missjö.

Syftet formuleras utifrån miljöbalkens formulering och enligt riktlinjer från NV där kulturvärden inte nämns uttryckligen. Samverkan inom BSPA-områdets gäller enligt antagen plan. En samverkansplan för BSPA-området kan utvecklas och ändras över tid medan syften och hur de ska nås i ett beslut om naturreservat ska kunna gälla över lång tid. Länsstyrelsen ändra marina till akvatiska. Länsstyrelsen har gjort ändringar i föreskrifterna vad gäller byggnader, anläggningar och ledningar samt båtdragen utrustning. Natura 2000 koderna 6911 och 6913 är inga utpekade habitat enligt direktivet utan är av administrativ karaktär. Länsstyrelsen har formulerat om skrivningen om strandskyddet. Vad gäller skötselplanen har länsstyrelsen tacksamt mottagit en mängd förslag till förbättringar och inarbetat merparten av dem.

Intresseorganisationer:

Naturskyddsföreningen i Söderköping

Förutom en del sak och skrivfel anser man att formuleringarna under åtgärder för skötselområdena 1, 3a, 3b och 3c ska preciseras angående röjningar av gran, enbuskar och kring grovgreniga tallar samt kvarlämnande av död ved.

Länsstyrelsen har gjort en del preciseringar av åtgärderna i dessa skötselområden.

Övrigt

Natura 2000

Livsmiljöer och arter som är utpekade enligt Natura 2000 skall uppnå eller bibehålla ett gynnsamt tillstånd. Detta innebär att verksamheter eller åtgärder som kan orsaka betydande påverkan på områdets livsmiljöer, och/eller störa arter i området, kräver tillstånd enligt 7 kap. 28a § miljöbalken.

Verksamheter som är direkt förenliga med områdets förvaltning och skötsel kräver ej tillstånd (7 kap. 28a §, andra stycket miljöbalken). Åtgärder enligt fastställd skötselplan kan kräva tillstånd. Tillståndsprövningen skall föregås av ett tidigt samråd enligt 6 kap. 4 § miljöbalken. Om verksamheten eller åtgärden kräver en tillståndsprövning skall en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) bifogas handlingarna (6 kap. 1 § miljöbalken). MKB:n ska belysa hur områdets utpekade livsmiljöer och arter påverkas.

Djurskyddsområden

I dag finns i reservatet sju djurskyddsområden beslutade av Länsstyrelsen med stöd av miljöbalken 7 kap. 12 § till skydd för häckande fåglar. I dessa råder tillträdesförbud under fåglarnas häckningstid. Områdena kan komma att ändras i särskilt beslut i en kommande översyn.

Strandskydd

Naturreservatet omfattas inte av utvidgat strandskydd, d.v.s. det ordinarie strandskyddet om 100 meter från strand gäller enligt 7 kap. miljöbalken.

BSPA-område

Missjö naturreservat ligger inom BSPA-området S:t Anna - Missjö som rapporterats till HELCOM som särskilt värdefullt marint område i Östersjön. För detta område har Länsstyrelsen i samråd med lokalbefolkning, intresseföreningar, kommuner och andra myndigheter tagit fram en särskild samverkansplan som ska vara vägledande för ett hållbart nyttjande i området. I den planen finns förslag på 80 åtgärder som om de genomförs kommer att bidra till att natur- och kulturvärdena i Missjö bevaras och utvecklas. För en aktiv samverkan mellan myndigheter och lokalbefolkning i förvaltningen av området finns ett särskilt samverkansråd där Länsstyrelsen, Regionförbundet och markägare ingår.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bilaga 3 (Miljödepartementet). Sakägare anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse om beslutet var införd i ortstidning.

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft med undantag av föreskrifter meddelade med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken, avd C, vilka gäller omedelbart.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har, förutom undertecknade, naturvårdsdirektören Claes Svedlindh, byrådirektören Maria Taberman, byrådirektören Jens Johannesson, länsassessorn Karin Fridell, länsarkitekten Jan Persson och antikvarien Mattias Schönbeck deltagit.

Kristina Zetterström
Länsråd

Lars Gezelius
Byrådirektör

Bilagor

1. Karta över naturreservatet
2. Skötselplan inklusive bevarandeplan
3. Hur man överklagar

Sändlista

Naturvårdsverket, 106 48 Stockholm
Sven Nilsson, Kallsö, 614 98 S:t Anna
Mats Södling, Missjö, 614 98 S:t Anna
Bengt Almqvist, Missjö, 614 98 S:t Anna
Söderköpings kommun, 614 80 Söderköping
Riksantikvarieämbetet, Box 5405, 114 84 Stockholm
Skogsstyrelsen, Datalinjen 1, 583 30 Linköping
Havs- och vattenmyndigheten, Box 11 930404 39 Göteborg
Sjöfartsverket, Östra Promenaden 7, 601 78 Norrköping
Sveriges Geologiska Undersökning, Box 670, 751 28 Uppsala
Naturskyddsföreningen i Söderköping, c/o Lars Hedenström, Skogsv. 7, 614 32
Söderköping
Länets författningssamling
Tidningskungörelse

Intern sändlista

Reservatsförvaltningen
Rättsenheten
Kultur- och samhällsbyggnadsenheten
Lantbruksenheten

Karta tillhörande Länsstyrelsens beslut för Missjö naturreservat beslutat 2014-12-10, dnr 511-828-14.
 Missjö naturreservat utgörs av snedstreckat område med tjock svart begränsningslinje.
 Objektsnummer (NVR-id) 2001760.

